

Տ. ՄՈՒՇԵՂ ԱԲԵՂԱ ԲԱԲԱՅԱՆԻ ՔԱՐՈՋԸ՝ ԽՈՍՎԱԾ Ս. ԷԶՄԻԱԾՆԻ ՄԱՅՐ ՏԱՃԱՐՈՒՄ ՄԱՏՈՒՅՎԱԾ Ս. ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ

(24 հոկտեմբերի 2004 թ.)

*«Այլ ինձ քալ լիցի պարծել, բայց միայն ի խաչն
Տեսնն մեկոյ Յիսուսի Քրիստոսի»:*

*«Քալ լիցի, որ ես մի այլ բանով պարծենամ,
բան մեկ Տիրոջ՝ Յիսուս Քրիստոսի խաչով»:*

(Գաղ. Զ 14)

«Յանուն Տօր եւ Որդոյ եւ Հոգւոյն Սրբոյ. ամէն»

Այսպիսի խոսքեր է ուղղում, սիրելի հավաքացյալներ, հեթանոսաց առաքյալը գաղա-
պացիներին և իր մասին անձնական այսպիսի հավաստիացում է փալիս նրանց, որ ինքն
այս աշխարհի վրա ուրիշ ոչ մի բանով չի պարծենում և մեղք էլ կլիներ, որ պարծենար, այլ
միայն Տիսուս Քրիստոսի խաչով: Եվ նման ոգով է, որ առաքյալը բազում փարիսների իր
քարոզության ընթացքին սերմանեց հավատք, հարգանք և երկյուղածություն այս սուրբ
նշանի՝ մեր Տիրոջ՝ Տիսուս Քրիստոսի Սուրբ Խաչի հանդեպ:

Այդ նույն հավատքը սերմանված առաքյալի կողմից դարեր շարունակ և այսօր էլ
առաջնորդում է մեզ այդ նշանի վրա խաչված և մեզ փրկություն պարգևած Աստծու Միա-
ծին Որդուն հավաքացողներին: Այդ հավատն է, որ հեռավոր Բյուզանդիայի մայրաքաղա-
քից կայսեր մորն առաջնորդեց այնպեղ, որպեսզի փնտրի և գտնի մոռացության մեջ եղող և
արդեն իսկ կորսված Տիրոջ խաչը: Եվ այսօր այդ հրաշալի իրողությունն է, որ մենք փոնա-
խմբում ենք մեր բոլոր եկեղեցիներում ի Հայաստան և ի Սփյուռս աշխարհի:

326 թ., երբ ի գլուխ ունենալով իրենց Երուսաղեմի Կյուրեղ Պարթիարքին և Կոնստան-
դին կայսեր մորը՝ Նեղինն թագուհուն, ձեզ պես հավաքացյալների մի մեծ խումբ, մի մեծ
բազմություն սպասում էր, թե երբ և ինչպես պիտի նրանք հայրենաբերեն, գտնեն այն խաչը,
որ իրենց համար այնքան թանկ էր և իրենց համար կարևոր: Եվ չուշացավ այդ պահը և
գտնված երեք խաչերը այն հարցի առաջ կանգնեցրին նրանց, թե արդյոք ո՞րն է դրանցից
Տիրոջ կենսատու և կենսաբեր խաչը:

Մինչ այդ էլ բազում հրաշքներ էին կատարվել Տիրոջ խաչափայտով, որի փառքը նսե-
մացնելու համար հրեաներն այն Գողգոթայի վրա աղբյուսների մեջ էին նետել: Այս անգամ
ևս հրաշք փնդի ունեցավ. անկյալ մի մանուկ կենդանացավ Տիրոջ խաչի վրա, և հեպո Երու-
սաղեմի Կյուրեղ Պարթիարքն այդ խաչը կանգնեցրեց, և բոլոր այնպեղ գտնվողները եր-
կրպագեցին նրան և փառաբանական աղոթքներ վերառաքեցին Աստծուն: Ինչպես փես-
նում ենք, սիրելի հավաքացյալներ, անմիջապես խաչի գտնվելուց հեպո երկրպագություն
ենք կատարում նրան և աղոթքներ հղում Աստծուն, որ Իր Միածին Որդուն չի խնայել, այլ

ուղարկել է աշխարհ, որպեսզի անարգանքի այս գեները սրբագործի, որպեսզի այն անեծքը, որ դրված էր այն մարդու վրա, որ պետք է խաչվեր այդ փայտին, ինչպես ասվում է Երկրորդում Օրինաց գրքում, անեծքը օրհնության փոխի և փարածի բոլոր իրեն հավաքացողների վրա:

Զավ լիցի, որ ես մեկ ուրիշ բանով պարծենամ, քան Հիսուս Քրիստոսի խաչով: Եվ այսօր էլ մենք, սիրելի հավաքացյալներ՝ որպես քրիստոնյաներ, պարտավոր ենք և հետևող ենք այն քրիստոնյաների, ովքեր որ Ս. Խաչի գյուրի օրը երկրպագեցին և դրանով իսկ հաստատեցին մի սրբազան ավանդույթ և օրինակ ու ցույց տվեցին, որ երկրպագությունը քրիստոնեական կյանքի բաղկացուցիչ մասերից մեկն է: Դեռևս անհավաքներ իրենց բժշկությունից հետո երկրպագում էին Հիսուս Քրիստոսին, հիվանդներ բժշկումից ու առողջացումից հետո երկրպագում էին ու փառք փալիս Աստծուն, առաքյալները երկրպագում էին Քրիստոսին, Գյուր Խաչի օրը հավաքացյալները երկրպագեցին Քրիստոսին և մեզ ավանդեցին այդ, որ Տիրոջ փառքին կարող ենք հաղորդակից լինել ոչ միայն սուրբ խորհուրդներով, ոչ միայն Պատարագի հաղորդությամբ, այլև երկրպագությամբ սուրբ նշանների, որոնք սրբագործվել են Հիսուս Քրիստոսի արյամբ, նրա խաչին, նրա սուրբ բեռներին և նրա անվանը հավաքացող սրբերի մասունքներին:

Այդ իսկ պարճառով է, որ մենք երկյուղածությամբ և հավաքով ենք մոտենում Սուրբ Խաչին, երկրպագում նրան և համբուրում: Սակայն այսօր, երբ մենք ժամանակով շարժվում ենք Հիսուս Քրիստոսի ապրած օրերից, ժամանակով, երբ հեռու ենք այն օրվանից, երբ անարգանքի սյունը սրբագործվեց և օրհնաբաշխ մի գեներ դարձավ բոլոր-բոլորիս համար, մեր մեջ կան այնպիսիք, ցավոք սրտի, ովքեր որ այդ անարգանքի նշան եղած և սրբագործված հաղթության գեներից խորշում են և էլ ավելի անարգում, քան մոլորության մեջ գտնվող շար-շարերը Հին Ուխտի ընթացքին: Եվ այդպիսիների մասին էլ Պողոս առաքյալն ասում է, որ շարեր, որոնց մասին շար անգամ ասել եմ ձեզ և այժմ էլ լսվում եմ ասում, ընթանում էին հակառակ Քրիստոսի խաչին, նրանց վախճանը կորուստն է, նրանց Աստված իրենց որովայնն է և փառքը իրենց ամոթը, նրանք միայն երկրավոր բաներն են խորհում:

Առաքյալի խոսքերը վերաբերվում են նաև նրանց, ովքեր այսօր էլ անարգում են մեր Տիրոջ՝ Հիսուս Քրիստոսի խաչը: Բազում աղանդավորներ և բազում կրոնական հարանվանություններ, որոնք որպես գայլեր ոչխարների մորթով ծածկված գալիս են ձեզ, սիրելի հավաքացյալներ, մոլորեցնում իրենց խոսքերով, որոնցից Աստված զգուշացնում է մեզ միշտ հեռու մնալ, գալիս են խաբելու և խաբում են, գալիս են մոլորեցնելու ու մոլորեցնում են, և մեր սրտերը, որ պետք է լինեն այնպեղ, ուր գանձերն են թաքնված, գողանում են և պահում այսպեղ, քանի որ նրանք երկրային են խորհում և մեզ սքիպում են իրենց պես սպորանալ և երկրայինը խորհել, խաբում են մեզ և պոկում երկինք փանող այն ճանապարհից, որի առջև մեր խաչն է անցնում, և մոլորեցնելով իջեցնում երկիր և սպանում մեզ, թող թե ֆիզիկապես շար քիչ են սպանում՝ դրդելով ոմանց ինքնասպանության, դրդելով ոմանց շուրափույթ մահվան և այս կյանքից հեռացման: Սակայն, որ ավելի վրանգավոր է, նրանք իրենց մոլորյալ հետևողներին հոգով են սպանում, սպանում են և անընդունակ դարձնում հեփայսո հաղորդակից լինելու Տիրոջ սրբություններին, երկրպագելու Տիրոջ կենսաբար խա-

չին և եկեղեցի այցելելու և մասնակցելու հոգևոր և ծիսական արարողություններին և հոգով վերանորոգվելու ի փառս Աստուծո:

Առաքյալն ասում է, որ լավով եմ խոսում նրանց մասին, ովքեր որ անարգում են Քրիստոսի խաչը, և այսօր մենք, սիրելի հավաքացյալներ, որպես հավաքացյալներ Քրիստոսի այդ խաչի, ինքներս պետք է լանք, պետք է ողբանք և ամաչենք մեր այն կացությունից, որ թույլ ենք տվել խաչի անարգողներին մեզ վրա իշխեն, իշխանություն ունենան մեր հոգու և մարմնի վրա և մեզ թելադրեն այն, ինչ որ իրենց երկրավոր փառքին է հաճո: Ո՛ր մնաց մեր զգուշությունը, ո՛ր մնաց մեր սթափությունը և ո՛ր մնաց մեր քրիստոնյա լինելը, որով պետք է անսանք այս խոսքերին և զգուշ լինենք նման բազում հրավերներից:

Այսօր շար-շարերիդ համար միգուցե զարմանալի թվա, որ ինչպես է երբ մարդ քարոզում է Քրիստոսի Ավետարանը, կարող է մոլորեցնող լինել, մարդ երբ խոսում է Աստուծո մասին, կարող է մոլորեցնող լինել, և մարդ, որ ասում է՝ ես հավատում եմ Աստծուն, կարող է մոլորեցնող լինել: Մակայն երբ գիրակ լինելով Ավետարանին և ունկնդիր եկեղեցուց միայն ու միայն հնչող պարզամտերին ու քարոզներին, կհասկանանք, որ փողոցներում պարտա-հակառորեն մեզ կանգնեցնող մարդիկ միայն ու միայն իրենց պարպադրված ծառայութ-յունն են կատարում՝ իրենց հանապազօրյա հացը վաստակելու համար: Երբ եկեղեցուց մենք դուրս գանք թեթևացած հոգով՝ հաղորդված Տիրոջ մարմնին և արյանը, և ընկնենք ծուղակն այն անձնավորության, որ ձեզ սիրաշահում է և սրիպում հոգին վաճառել նյութա-կան ինչ-որ խոսքումներ տալով, ո՛ր մնաց ձեր զգոնությունն ու հավաքքը, որ Քրիստոս ասում է, թե գանձեր մի դիզեք այս երկրի վրա և մի մրաժեք վաղվա մասին, այլ նախ խնդրեցեք Աստուծո արքայությունը և մնացյալ մյուս բաները ձեզ ավելիով կտրվեն:

Այդ հավաքքով է, որ մենք ամեն օր գալիս ենք եկեղեցի, այդ հավաքքով է, որ ամեն օր, ամեն պահ մենք աղոթք ենք ուղղում Աստծուն՝ Տիրոջից հայցելով մեզ գործություն և աջակ-ցություն, մեր հավաքքի մեջ զորացում, որովհետև այսօր հրավերները շար են, այսօր փոր-ծությունները շար են, այսօր մոլորեցնողները շար են, և դուք, սիրելի հավաքացյալներ, պարպավոր եք և պետք է ձեր պարպավորությունները ուրիշների ուսերին չդնեք: Ներիք է անհոգության մատնված ասեք, թե ես ինչ կարող էի անել, երբ նա ավելի ճարպար էր խո-սում, երբ նա ավելի համոզիչ էր խոսում, ես ինչ կարող էի անել:

Դուք կարող եք անգամ սարեր շուռ տալ և աղոթքով մարդկանց հարություն տալ: Եվ այդ ամենի հիմքում ձեր հավաքքն է առ Աստված և սուրբ Եկեղեցին մեր մայրենի Հայաս-տանյայց Առաքելական և այդ հավաքքը առ Եկեղեցին և նրա առաքելությանը ձեզ պետք է զգուշացնի, որ մեզ հետ չեն նրանք, ովքեր որ մեր անունը շահարկելով իրենց սրտը և զաղրնի նպատակներն են իրականացնում, ովքեր որ գառան մորթիներով գայլեր են և իրենց համար օրվա որս են հայթայթում մեր մեջ, սիրելի հավաքացյալներ: Զգուշ եղեք և մի փորձեք ուրիշ մեկին պարասխանաբար փնտրել ձեր համար: Դուք Աստծուց սրբեղծված եք ազատ կամքով և Աստծուց սրբեղծված եք ընտրության հնարավորությամբ և պարպա-վոր եք ընտրել այսօր, թե ում պետք է պաշտեք՝ ճշմարիտ Աստծուն, որ այս պահին այստեղ պատարագվում է, թե այն, որի մասին ձեզ ստությամբ քարոզում են: Այսօր խաչի-երկրպա-գության և գյուրի այս տոնի օրը հայցենք Տիրոջը, որպեսզի Նա Իր Սուրբ Խաչով պահի, պահպանի մեզ հավիտյանս հավիտենից, ամեն: